Triple F PM

Lastbilarnas klimatomställning – från styrmedel till verklighet

2026-01-30

Triple F projekt 2024.6.2.2

Tobias Gustavsson Binder (IVL), Magnus Nilsson (Magnus Nilsson Produktion), Pontus Bokinge (CIT Renergy), Ingrid Nyström (CIT Renergy)

I rapporten presenteras en analys av hur klimatpåverkan från tunga lastbilar ska kunna leva upp till de ambitioner som finns uttryckta i EU:s och Sveriges klimatmål och klimatpolitik. Bland annat innebär detta att användningen av fossila drivmedel i lastbilar helt ska ha upphört 2050.

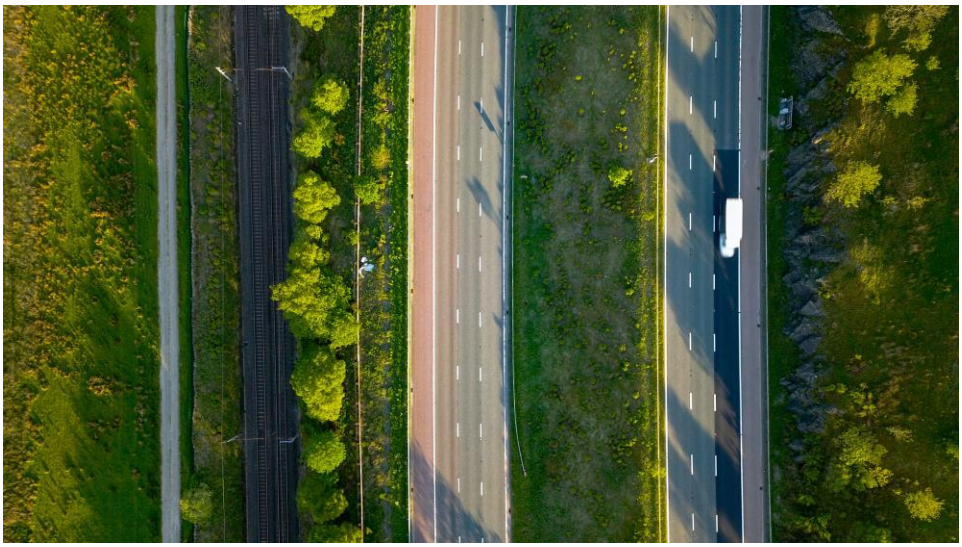

Rapporten visar att genomförande av EU:s CO2-standarder för tunga lastbilar är avgörande för att öka andelen nollemissionslastbilar och för att kunna klara klimatmålen. Om kraven i standarderna sänks eller inte uppnås kommer orimligt kraftfulla åtgärder på drivmedelssidan att behövas för att kompensera.

En annan slutsats är att även vid en snabb elektrifiering kommer betydande volymer förnybara drivmedel att behövas, åtminstone under en (relativt lång) övergångsperiod. På lång sikt finns det däremot frågetecken kring möjligheterna att över huvud taget upprätthålla ett distributionssystem för flytande drivmedel inom vägtrafiken. Oavsett utvecklingen på längre sikt, kommer politiska insatser att behövas för att säkra en ökad produktion av förnybara drivmedel, som i sin tur åtminstone delvis måste baseras på nya tekniker och råvaror. Tillgången på förnybara drivmedel för vägtransporter kommer samtidigt att begränsas av flygets och sjöfartens omställning.

I rapporten konstateras att den framtida rollen för vätgaslastbilar är oviss, och att man bör låta marknaden avgöra vätgaslastbilarnas roll som alternativ till ellastbilar. Särskilda kvoter eller andra incitament för vätgas bör därför inte införas. Även den framtida rollen för fordonsgaslastbilar och biogasanvändning i vägtransporter bör primärt avgöras av marknaden.

I rapporten lämnas åtta konkreta rekommendationer till svenska beslutsfattare:

1) Inför avståndsbaserade vägtullar för tung trafik med undantag för nollemissionsfordon

2) Komplettera ETS2 med en höjd och förlängd reduktionsplikt och möjligen även nationell utsläppshandel

3) Sänk temporärt elskatten vid laddning av tunga fordon

4) Fortsätt subventionera inköp av ellastbilar

5) Inför stegvis skärpta krav på nollemissionsfordon i offentliga upphandlingar

6) Tillåt miljözoner för tunga nollemissionsfordon i större tätorter

7) Driv på för skärpning av regelverken om offentlig sektors och näringslivets transporter inom EU

8) Främja investeringar i produktion av nya typer av biodrivmedel

Hela rapporten kan läsas här: Lastbilarnas klimatomställning - från styrmedel till verklighet